

ANAHTAR

TEMMUZ 2019 SAYI 13

FUZULEV'İN OKUYUCULARA ARMAĞANIDIR.

15 TEMMUZ'U
UNUTMADIK,
UNUTMAYACAĞIZ!

MAHALLE
ESNAFLIĞINDAN DÜNYA
ESNAFLIĞINA:

E-TİCARET

7
BÖLGEDE
» fuzulev

FUZULEV
TÜRKİYE'NİN
7 BÖLGESİNDE
70 ŞUBE VE 700
PERSONEL İLE
HİZMETTE!

AYDIN ÖZKAN
FUZULEV GENEL MÜDÜR YARDIMCISI

TEKNOLOJİ, ÇOCUK VE AİLE ÇIKMAZI

Prof. Dr. Sefa Bulut

» **Teknoloji bağımlılığı; gençlerin okul ve iş yaşantısını bozarak başarısının düşmesine ve sosyal hayatının tamamen yok olmasına zemin hazırlıyor**

Kitle iletişim araçları, günümüzde modern toplumların vazgeçilmezlerini oluşturmaktadır. Hatta bu iletişim araçları, toplumlarda giderek kurumsallaşmış ve gelenekselleşmiştir. Bu araç ve yayın organları içerisinde; gazete, dergi, televizyon ve radyo; buna ek olarak yeni medya dediğimiz sosyal medya da girmektedir. Her an elimizin altında bulunan akıllı telefon, MP3 çalar, oyun konsolu, bilgisayar ve tablet gibi cihazlar ise sosyal medyaya kolaylıkla ulaşmamızı sağlamaktadır. Maalesef bu cihazlar, zaman içerisinde de çocuk ve ergenlerde bağımlılığa neden olabilmektedir. Bu aygıtlara ulaşamayan çocuklar; çekilme semptomları dediğimiz “yoksunluk belirtileri” göstermekte, bunlara mutlaka ulaşma isteği duymakta, sabah kalkar kalkmaz bu araçları bulamadıklarında sinirlilik, gerginlik

ve saldırganlık gibi davranışlar sergileyebilmektedir. Teknoloji bağımlılığı dediğimiz bu olgu; gençlerin okul ve iş yaşantısını bozarak başarısının düşmesine ve sosyal hayatının tamamen yok olmasına zemin hazırlamaktadır.

Değişen Konjonktür ve Çocuklar

Çocukların büyüdüğü ortam zamanla değiştiği için sosyal medya kullanımını, bu bağlamda değerlendirmek gerekmektedir. Hiç şüphesiz, bilgisayar teknolojilerini çocuklar da kullanabilir ve hatta bunların olumlu yönleri de vardır. Bilgisayar ve internet sayesinde öğrenciler, ev ödevlerini ve grup projelerini internet referansıyla yapma ve paylaşma fırsatı elde etmektedir. Çocuklar internet ortamında beraber beyin fırtınası yapabilir ve yetişkinlere soramayacakları hususi bilgileri de burada bulabilir.

Bunlar sosyal medyanın olumlu özellikleridir. Fakat internette akla gelebilecek her konuda, doğru-yanlış çok fazla bilgi vardır ve çocuklar bu bilgileri ayırt edemeyebilir, bu kaynakların güvenilirliğinden ve doğru bilgiler sunduğundan emin olamayabilir. İşte, sanal dünyanın problemlerinin başlangıç noktası da burasıdır.

Televizyonlar Sandığımız Kadar Masum Olmuyabilir

İnternetteki bilgilerin çoğunluğu, bilimsel bilgiden ziyade popüler bilgilerden oluşmaktadır ve daha çok ticari amaçlı yapılmışlardır. Bu nedenle çocukların bu konuda eğitime ve bilgilendirilmeye ihtiyacı vardır.

Teknoloji bağımlılığının en olumsuz yönlerinden biri, çocukların uykusuz kalmasıdır. Ebeveynlerle yapılan çalışmalar sonucunda, uzun süreli televizyon seyretmenin çocuklar üzerinde uyku düzensizliği meydana getirdiği saptanmıştır. Pek çok çocuk ve ergen, uykuya yardımcı olsun diye (sleep aid) televizyon seyretmektedir. Örneğin; ABD’de çocuklar üzerinde yapılmış bir araştırmada, çocukların yüzde 77’sinin uyumadan önce televizyon seyrettiği sonucuna varılmıştır. Oysaki televizyon karşısında geçen süre zarfında vücudun uykuya direnci artmaktadır.

Televizyonun iki saatten fazla izlenmesi, çocukların uykuya dalma sürecini güçleştirip uyuma kaygısı oluşturmaktadır. Yine benzer şekilde yapılmış bir çalışmada, ebeveynler televizyon seyretirken “pasif izleyici olma” durumundan dolayı, çocukların uykuya dalma ve uykuda kalma evrelerinde problem yaşadıkları ve bunun sonucunda biyolojik düzenlerinin de zarar gördüğü bilgisine ulaşılmıştır. Amerikan Pediatri Akademisi de bundan yola çıkarak yayınladığı raporda, okul çağındaki çocukların gün içerisinde en fazla iki saat televizyon seyretmesini önermiştir. Aynı şekilde bilgisayar kullanımı ve elektronik oyunlar da günde en çok iki saatle sınırlandırılmalıdır. Uyku yetersizliğinin ve kalitesiz uykunun, işlem yapan ve çalışan hafızaya etkileri bir hayli fazladır. Bir örnek verecek olursak; kalitesiz uykunun dikkat kaybına ve dolayısıyla da akademik başarı düşüşüne neden

olduğu, neredeyse herkesçe deneyimlenmiştir.

Sanal Dünya Gerçek Dünya ile Karışmamalı

Amerikan Pediatri Akademisi Klinik Raporu, sosyal medyanın çocuk ve ergenlerin kullandığı en yaygın aktivite platformu olduğunu açıklamıştır. Bu çalışma, ergenlerin yüzde 22’sinin günde 10 defadan fazla sosyal medyaya girdiği bulgusuna ulaşmıştır. Ergenlerin yarısından fazlası ise sosyal medyaya günde bir defadan fazla girmektedir.

Çocukların ve ergenlerin yüzde 75’inin cep telefonuna sahip olması nedeniyle duygusal ve sosyal gelişiminin büyük bir bölümü, internet ve cep telefonu etkisiyle şekillenmektedir. Çocuk ve ergenlerin kendilerini kontrol etme yeteneği gelişmediğinden ve akran baskısına maruz kaldıklarından dolayı bu bireyler, sosyal medya kullanımında kendilerini risk altında hissetmektedir. Ayrıca gerçek dünyada yaşanan davranışsal sorunlar, sanal dünyaya da taşınabilmektedir. Örneğin; siber zorbalık... Mahremiyet konuları bu alana taşındığı için çocuklar ve gençler, acemisi oldukları yeni sorunlarla karşılaşabilmektedir.

Ebeveynler Günümüz Çocuklarını Anlayamayabiliyor

Maalesef yapılan araştırmalar, ailelerin bilgisayar teknolojileri konusunda çok bilgisiz ve donanımsız olduğunu göstermektedir. Öncelikle aileler; çocuklarının elektronik ortamda sosyalleşmelerini anlayamamakta, çocukların evde odalarında yalnız başına neden bu kadar çok zaman geçirdiklerine anlam verememektedir. Ailelerin anlamakta zorluk çektiği asıl nokta ise çocukların elektronik ortamdaki yaşantısının, onların gerçek hayatlarının bir uzantısı olmasıdır.

Aileler; çocukların internete, oradaki arkadaşlarına ya da online bir gruba duygusal biçimde ait olduklarını, bu mecralardan özgüven kazandıklarını ve burada saygı gördüklerini kavrayamamaktadır. Diğer bir faktör de ebeveynlerin, çocuklarının kullandığı elektronik cihazları ve filtreleme sistemlerini anlayacak kadar teknik becerilere sahip olmamasıdır. Hâsılı günümüzdeki çocukların genellikle bilgisayar konusunda ebeveynlerinden daha fazla bilgiye sahip olduğu bilinmektedir. Bir diğer ve belki de en can alıcı etken ise ailelerin genellikle çocuklarını kontrol ve takip edecek zamanlarının olmamasıdır.

» Günümüzdeki çocuklar, bilgisayar konusunda genellikle ebeveynlerinden daha fazla bilgiye sahip

